

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ**

**НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
імені П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО**

**Відділ аспірантури та докторантури
Вокальний та диригентський факультет
Кафедра оперної підготовки та музичної режисури**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з навчальної роботи
проф. Бондарчук В.О.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗП 3: «ПІДГОТОВКА ТВОРЧОГО МИСТЕЦЬКОГО ПРОЄКТУ»

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність 026 «Сценічне мистецтво»
Спеціалізація «Музична режисура»
Ступінь вищої освіти «Доктор мистецтва»
Форма навчання: денна

Викладачі, які ведуть дисципліну:

- **Даць І.В.**, професор кафедри оперної підготовки та музичної режисури НМАУ ім. П. І. Чайковського, народна артистка України, професор;
- **Ільченко П.І.**, професор кафедри оперної підготовки та музичної режисури НМАУ ім. П. І. Чайковського, заслужений діяч мистецтв України, професор;
- **Шутько С. М.**, в.о. професора кафедри оперної підготовки та музичної режисури НМАУ ім. П. І. Чайковського, заслужений діяч мистецтв України, доцент.

Координатор Робочих програм та Силабусів навчальних дисциплін «Підготовка творчого мистецького проєкту» та його наукового обґрунтування – «Підготовка науково-дослідного проєкту»:

- **Касьянова О.В.**, професор кафедри оперної підготовки та музичної режисури НМАУ ім. П. І. Чайковського, кандидат мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв України.

Київ – 2020 рік

Силабус навчальної дисципліни «Підготовка творчого мистецького проєкту» для творчих аспірантів ступеня вищої освіти «Доктор мистецтва» в галузі знань 02 «Культура і мистецтво», за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво», спеціалізацією «Музична режисура» - 36с.

Розробники:

Керівник групи:

Касьянова О.В., професор кафедри оперної підготовки та музичної режисури НМАУ ім. П. І. Чайковського, кандидат мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв України.

Члени групи:

Даць І.В., професор кафедри оперної підготовки та музичної режисури НМАУ ім. П. І. Чайковського, народна артистка України, професор;

Ільченко П.І., професор кафедри оперної підготовки та музичної режисури НМАУ ім. П. І. Чайковського, заслужений діяч мистецтв України, професор;

Шутько С.М., в.о. професора кафедри оперної підготовки та музичної режисури НМАУ ім. П. І. Чайковського, заслужений діяч мистецтв України, доцент.

Рецензент: Веселовська Г.І., Головний науковий співробітник Інституту проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України, професор кафедри оперної підготовки та музичної режисури НМАУ ім. П. І. Чайковського, доктор мистецтвознавства, професор.

Силабус затверджений на засіданні кафедри оперної підготовки та музичної режисури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
Протокол № від дата 2020 року

Завідувач кафедри: Колесник Є.В., народна артистка України, професор.

Декан факультету: Олексієнко О.В., кандидат мистецтвознавства, доцент, заслужений артист України, в.о. професора.

Завідувач відділу аспірантури та докторантури: Путятицька О.В., кандидат мистецтвознавства, доцент.

Схвалено Вченою радою НМАУ ім. П. І. Чайковського для творчих аспірантів ступеня вищої освіти «Доктор мистецтва» в галузі знань 02 «Культура і мистецтво», за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво», спеціалізацією «Музична режисура».

Протокол № від дата 2020 року

Зміст

1.Опис навчальної дисципліни.....	4
2.Анотація, мета та завдання навчальної дисципліни.....	5
3.Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.....	7
4.Календарно-тематичний план навчальної дисципліни.....	8
5.Самостійна робота.....	11
6.Графік контролю за самостійною роботою творчих аспірантів.....	12
7.Графік консультацій.....	13
8.Методичне забезпечення.....	14
8.1.Завдання,плани та методичні вказівки до індивідуальних занять...14	14
8.2.Завдання та методичні вказівки до самостійної роботи.....	20
8.3. Питання для самоперевірки.....	25
8.4. Тематика та методичні вказівки до підготовки творчого мистецького проєкту.....	27
8.5. Тематика та методичні вказівки до підготовки постановочного плану творчого мистецького проєкту.....	28
8.6.Вимоги до захисту практичної складової – творчого мистецького проєкту. Критерії оцінювання професійних компетентностей і програмних результатів навчання творчих аспірантів.....	30
8.7.Політика курсу.....	30
8.8.Методичні рекомендації щодо змішаної форми навчання.....	31
9.Рекомендована література.....	32
10.Інформаційні ресурси.....	35

Обсяг годин – 120
Індивідуальні – 60
Самостійні – 60

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	Нормативна 5. Дисципліни, які забезпечують набуття професійних компетентностей
Модулів – 3		
Змістових модулів – 6		
Індивідуальне науково-дослідне завдання: Постановочний план музично-театральної вистави 3 семестр: ІНДЗ 1. Обґрунтування вибору твору ІНДЗ 2. Режисерський аналіз твору 4 семестр: ІНДЗ 3. Режисерський задум вистави 5 семестр: ІНДЗ 4. Режисерське втілення задуму 6 семестр: ІНДЗ 5. Пакет документів до випуску вистави	Спеціальність 026 «Сценічне мистецтво» спеціалізація «Музична режисура»	Рік підготовки:
		2-3-й
		Семестр
		3-6-й
		Індивідуальні
		60 годин
		Самостійна робота
60 годин		
Загальна кількість годин – 120 Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи – 1	Ступінь вищої освіти: «Доктор мистецтва»	ІНДЗ входить до самостійної роботи
		Вид контролю Захист першої – практичної складової творчого мистецького проєкту – музично-театральної вистави 6 семестр

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної індивідуальної роботи становить: 60 год. (50%) до 60 год. (50%).

2.Анотація, мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Підготовка творчого мистецького проєкту» є процес інтерпретації та сценічного втілення оригінальної версії музично-театральної вистави в контексті професійної діяльності режисера музичного театру.

Презентація музично-театральної вистави є першою – практичною складовою захисту творчого мистецького проєкту, невід’ємною від його наукового обґрунтування, що є другою – теоретичною складовою, розробленою у рамках навчальної дисципліни «Підготовка науково-дослідного проєкту».

Місце дисципліни в програмі навчання:

Ключовий курс, що підсумовує процес професійної підготовки творчого аспіранта за ступенем вищої освіти «Доктор мистецтва».

Міждисциплінарні зв’язки.

ГЕ 1: Методологічні засади сучасного філософського знання: концепції, напрями, персоналії.

ГЕ 2: Основна іноземна мова (англійська).

ФП 1: Концепції розвитку сучасного сценічного мистецтва.

ФП 2: Новітні тенденції в музичному театрі ХХІ ст..

ЗП 1: Режисура музичного театру (Фах).

ЗП 2: Інноваційні технології в мистецькій освіті.

ПД 1: Підготовка науково-дослідного проєкту.

П 1: Педагогічна практика.

ВВА 1: Філософія культури.

ВВА 2: Естетичні парадигми сучасності.

ВВА 3: Актуальні проблеми аналізу музичного твору (теорія, методологія, практика).

ВВА 4: Інтерпретація музичного твору.

ВВА 5: Вагнер і вагнеріанство у світових мистецьких процесах.

ВВА 6: Українська музична спадщина: нові відкриття.

ВВА 7: Комунікаційні технології в сучасній музичній культурі України.

ВВА 8: Комунікативні компетентності музиканта: психолого-педагогічний контекст.

ВВА 9: Комп’ютерне редагування музикознавчих текстів.

Мета: підвищення професійної майстерності режисера музичного театру у втіленні оригінальних творчих мистецьких проєктів із використанням сучасних науково-творчих досягнень.

Завдання:

- з’ясування актуальності обраної проблематики на тлі соціокультурних викликів сьогодення, її відповідності потребам та інтересам сучасного глядача;
- проведення режисерського аналізу обраного твору, характеристика його музичного та драматургічного аспектів у контексті новітніх

мистецтвознавчих досліджень;

- формування оригінального творчого задуму музично-театральної вистави крізь призму режисерських новацій у сучасному музичному театрі;
- режисерське втілення оригінальної версії вистави із застосуванням нового синтезу традиційних та інноваційних засобів сценічної виразності;
- формування постановочного плану творчого мистецького проєкту з використанням оригінальних режисерських підходів у його втіленні.

У результаті вивчення навчальної дисципліни творчий аспірант повинен

знати:

- концепт сучасного розвитку музичного театру у новій парадигматиці сценічного мистецтва;
- методологію режисерського аналізу обраного твору, спираючись на новітні дослідження і розробки;
- методологію створення режисерського задуму вистави на підставі сучасних здобутків світового та вітчизняного музичного театру;
- технологію режисерського втілення вистави з використанням оригінальних прийомів синтезування традиційних та інноваційних засобів сценічної виразності;
- алгоритм розробки постановочного плану творчого мистецького проєкту на підґрунті новітніх досліджень мистецької науки і практики;

вміти:

- обирати для постановки актуальні твори високої художньої якості, співзвучні вирішенню проблем сьогодення, об'єктивно оцінювати творчі, технічні та матеріальні можливості їх реалізації;
- здійснювати режисерський аналіз обраного твору на підставі новітніх досліджень мистецького доробку композитора в контексті театральної естетики його часу, визначати чинники впливу на особливості музичної драматургії;
- генерувати оригінальні ідеї у створенні режисерського задуму музично-театральної вистави, переосмислюючи новаторські пошуки та експерименти сучасників, формулювати власне креативне бачення майбутнього мистецького проєкту з особистими характерними рисами;
- організовувати зусилля постановочної групи, творчого складу та допоміжних служб задля режисерського втілення та демонстрації оригінальної версії мистецького проєкту, забезпечення художньої цілісності вистави;
- розробляти постановочний план творчого мистецького проєкту з оригінальним режисерським підходом до його втілення;

володіти професійними компетентностями:

- готовністю до встановлення причинно-наслідкових зв'язків між сучасними викликами розвитку суспільства та актуальністю обраної проблематики творчого мистецького проєкту;
- вмінням проводити режисерський аналіз музичної драматургії обраного твору, спираючись на новітні мистецтвознавчі досягнення,

- опрацювати літературно-іконографічні джерела в контексті його жанрово-стильової специфіки;
- змогою до створення оригінального режисерського задуму майбутнього мистецького проєкту на підставі творчого переосмислення новацій знакових постатей музичного театру сьогодення, до формування структури постановочного плану в контексті сучасної театральної естетики;
 - спроможністю оперувати синтезом традиційних та інноваційних методів постановочної роботи в контексті різних режисерських напрямків і шкіл, їх сценічною реалізацією при втіленні та демонстрації власного творчого мистецького проєкту;
 - можливістю розробки постановочного плану творчого мистецького проєкту, дотримуючись логічної послідовності та органічного взаємозв'язку всіх його складових задля забезпечення художньої цілісності видовища.

Програмний результат навчання.

Здатність до створення на основі відображеної в постановочному плані актуальної проблематики оригінальної режисерської версії творчого мистецького проєкту в контексті сучасної театральної естетики, його публічної демонстрації, інтегруючи новітні досягнення світового та вітчизняного музичного театру.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. ОСНОВОПОЛОЖНІ ЗАСАДИ ТВОРЧОГО МИСТЕЦЬКОГО ПРОЄКТУ

Змістовний модуль 1. Обґрунтування вибору твору

Тема 1. Актуальність твору в умовах сьогодення. Можливість його реалізації

ІНДЗ 1. Постановочний план: обґрунтування вибору твору

Змістовний модуль 2. Режисерський аналіз твору

Тема 2. Музичний аспект режисерського аналізу

Тема 3. Драматургічний аспект режисерського аналізу

ІНДЗ 2. Постановочний план: режисерський аналіз твору

МОДУЛЬ 2. РЕЖИСЕРСЬКИЙ ЗАДУМ ТВОРЧОГО МИСТЕЦЬКОГО ПРОЄКТУ

Змістовний модуль 3. Режисерське бачення майбутньої вистави

Тема 4. Спрямованість вистави

Тема 5. Система образів

Тема 6. Інтерпретація дії

Тема 7. Художньо-образне вирішення вистави

Тема 8. Музично-шумове вирішення вистави

Змістовний модуль 4. Документація до процесу роботи над виставою

Тема 9. Пакет документів для втілення вистави

ІНДЗ 3. Постановочний план: режисерський задум вистави

МОДУЛЬ 3. РЕЖИСЕРСЬКЕ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО МИСТЕЦЬКОГО ПРОЄКТУ

Змістовний модуль 5. Підготовчий етап роботи над виставою

Тема 10. Співпраця режисера з постановочною групою над концептуальним вирішенням вистави.

Тема 11. Визначення завдань творчому складу в контексті забезпечення художньо-цілісної вистави

Тема 12. Розучування вокальних партій. Робота над створенням музично-вокального образу персонажів

ІНДЗ 4. Постановочний план: режисерське втілення творчого задуму

Змістовний модуль 6. Технологія постановочного процесу

Тема 13. Мізансценування. Рояльні репетиції у вигорodkaх

Тема 14. Узгодження та координація творчих завдань у співпраці режисера з диригентом в процесі оркестрово-сценічних репетицій

Тема 15. Робота режисера над масовими сценами

Тема 16. Підготовка творчого мистецького проєкту до випуску

ІНДЗ 5. Пакет документів до випуску вистави

4. Календарно-тематичний план навчальної дисципліни

Тиждень заняття	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			Форма роботи	Форма контролю
		заг.	інд.	с.р.		
	1	2	3	4	5	6
3 семестр						
МОДУЛЬ 1. ОСНОВОПОЛОЖНІ ЗАСАДИ ТВОРЧОГО МИСТЕЦЬКОГО ПРОЄКТУ						
Змістовний модуль 1. Обґрунтування вибору твору						
1-2	Тема 1. Актуальність твору в умовах сьогодення. Можливість його реалізації	3	2	1	бесіда	експрес-опитування
1-2	ІНДЗ 1. Постановочний план: обґрунтування вибору твору	2		2	навчальна дискусія	тематична доповідь
	Разом за змістовним модулем 1	5	2	3	контрол. заняття	колоквіум
Змістовний модуль 2. Режисерський аналіз твору						
3-4	Тема 2. Музичний аспект режисерського аналізу	3	2	1	обговорення	співбесіда
5-6	Тема 2. Музичний аспект режисерського аналізу	3	2	1	обговорення	співбесіда
7-8	Тема 3. Драматургічний аспект режисерського аналізу	3	2	1	обговорення	колоквіум
9-10	Тема 3. Драматургічний аспект режисерського аналізу	3	2	1	обговорення	колоквіум
9-10	ІНДЗ 2. Постановочний план: режисерський аналіз твору	3		3	навчальна дискусія	тематична доповідь
	Разом за змістовним модулем 2	15	8	7	контрол. заняття	звіт про виконану роботу
	Усього годин за МОДУЛЕМ 1	20	10	10		
4 семестр						
МОДУЛЬ 2. РЕЖИСЕРСЬКИЙ ЗАДУМ ТВОРЧОГО МИСТЕЦЬКОГО ПРОЄКТУ						
Змістовний модуль 3. Режисерське бачення майбутньої вистави						
1-2	Тема 4. Спрямованість вистави	3	2	1	розповідь-пояснення	експрес-опитування
3-4	Тема 4. Спрямованість вистави	3	2	1	бесіда	експрес-опитування
5-6	Тема 5. Система образів	3	2	1	розповідь-пояснення	співбесіда
7-8	Тема 5. Система образів	3	2	1	бесіда	співбесіда
9-10	Тема 6. Інтерпретація дії	3	2	1	обговорення	контрольне опитування
11-12	Тема 6. Інтерпретація дії	3	2	1	навчальна дискусія	контрольне опитування
13-14	Тема 7. Художньо-образне вирішення вистави	3	2	1	обговорення	колоквіум

15-16	Тема 7. Художньо-образне вирішення вистави	3	2	1	навчальна дискусія	колоквіум
17-18	Тема 8. Музично-шумове вирішення вистави	4	2	2	обговорення	колоквіум
	Разом за змістовним модулем 3	28	18	10	контрол. заняття	колоквіум
Змістовний модуль 4. Документація до процесу роботи над виставою						
19-20	Тема 9. Пакет документів для втілення вистави	4	2	2	розповідь-пояснення	перевірка конспекту
13-20	ІНДЗ 3. Постановочний план: режисерський задум вистави	8		8	навчальна дискусія	тематична доповідь
	Разом за змістовним модулем 4	12	2	10	контрол. заняття	звіт про виконану роботу
	Усього годин за МОДУЛЕМ 2	40	20	20		
5 семестр						
МОДУЛЬ 3. РЕЖИСЕРСЬКЕ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО МИСТЕЦЬКОГО ПРОЄКТУ						
Змістовний модуль 5. Підготовчий етап роботи над виставою						
1-2	Тема 10. Співпраця режисера з постановочною групою над концептуальним вирішенням вистави	3	2	1	обговорення	перевірка конспекту
3-4	Тема 10. Співпраця режисера з постановочною групою над концептуальним вирішенням вистави	3	2	1	обговорення	перевірка конспекту
5-6	Тема 11. Визначення завдань творчому складу в контексті забезпечення художньо-цілісної вистави	4	2	2	обговорення	перевірка конспекту
7-8	Тема 12. Розучування вокальних партій. Робота над створенням музично-вокального образу персонажів	3	2	1	обговорення	практичний показ
9-10	Тема 12. Розучування вокальних партій. Робота над створенням музично-вокального образу персонажів	3	2	1	викон. акторськ. завдань	практичний показ
7-10	ІНДЗ 4. Постановочний план: режисерське втілення творчого задуму	4		4	навчальна дискусія	тематична доповідь
	Разом за змістовним модулем 5	20	10	10	контрол. заняття	апробація вокальних партій
6 семестр						
Змістовний модуль 6. Технологія постановочного процесу						
1-2	Тема 13. Мізансценування. Рояльні репетиції у вигородках	4	2	2	постанов. режисер. епізодів	аналіз практичної апробації
3-4	Тема 13. Мізансценування. Рояльні	4	2	2	постанов. режисер.	аналіз практичної

	репетиції у вигорodkaх				епізодів	апробації
5-6	Тема 14. Узгодження та координація творчих завдань у співпраці режисера з диригентом в процесі оркестрово-сценічних репетицій.	4	2	2	репетиційний процес	перевірка щоденника репетицій
7-8	Тема 14. Узгодження та координація творчих завдань у співпраці режисера з диригентом в процесі оркестрово-сценічних репетицій	4	2	2	репетиційний процес	перевірка щоденника репетицій
9-10	Тема 15. Робота режисера над масовими сценами	3	2	1	репетиційний процес	перевірка щоденника репетицій
11-12	Тема 15. Робота режисера над масовими сценами	3	2	1	репетиційний процес	перевірка щоденника репетицій
13-14	Тема 15. Робота режисера над масовими сценами	4	2	2	репетиційний процес	перевірка щоденника репетицій
15-16	Тема 16. Підготовка творчого мистецького проєкту до випуску	3	2	1	прогони вистави	аналітичний розбір
17-18	Тема 16. Підготовка творчого мистецького проєкту до випуску	3	2	1	прогони вистави	аналітичний розбір
19-20	Тема 16. Підготовка творчого мистецького проєкту до випуску	4	2	2	генеральна репетиція	внесення корекційн. правок
17-20	ІНДЗ 5. Пакет документів до випуску вистави	4		4	навчальна дискусія	тематична доповідь
	Разом за змістовним модулем 6	40	20	20	здача музично-театрал. вистави	аналіз публічної апробації
	Усього годин за МОДУЛЕМ 3	60	30	30		
	Разом	120	60	60	захист практич. складової проєкту	презентац. музично-театрал. вистави

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1	Методологічні принципи визначення актуальності драматургічного матеріалу	1
ІНДЗ 1	Постановочний план: обґрунтування вибору твору	2
2	Складові постановочного плану вистави	2
3	Ідейно-художня наповненість драматургії як фундамент вибору музично-сценічного твору	2
ІНДЗ 2	Постановочний план: режисерський аналіз твору	3
4	Творчі, інфраструктурні та матеріальні можливості як фактор обрання музичної драматургії	2
5	Особистісний інтелектуальний та емоційний досвід як рушійний фактор обрання драматургії	2
6	Світоглядні принципи та філософські погляди композитора як ідейно-тематична направленість майбутнього твору	2
7	Життєвий та творчий шлях композитора-драматурга як емоційний поштовх до визначення проблематики твору	2
8	Подієвий аналіз драматургії як режисерське читання твору	2
9	Режисерська архітектоніка та зовнішня композиція твору і їх взаємний вплив	2
ІНДЗ 3	Постановочний план: режисерський задум вистави	8
10	Методологія творення оригінального режисерського задуму	2
11	Образне бачення майбутньої вистави як концентрований вираз авторської концепції	2
12	Жанрова та стилістична направленість майбутньої вистави як основа самобутності та оригінальності майбутньої вистави	2
ІНДЗ 4	Постановочний план: режисерське втілення творчого задуму	4
13	Розробка мізансцен у контексті просторового вирішення вистави	4
14	Визначення музично-драматургічних можливостей оркестру відповідно до режисерської концепції вистави	4
15	Визначення принципів режисерської побудови масових сцен у власній виставі	4
16	Підбір та визначення змісту, форми та дизайну рекламної продукції	4
ІНДЗ 5	Пакет документів до випуску вистави	4
	Разом	60

6. Графік контролю за самостійною роботою творчих аспірантів

3 семестр

Поточний контроль					Підсумковий контроль
Змістовний модуль 1		Змістовний модуль 2			
Т 1	ІНДЗ 1	Т 2	Т 3	ІНДЗ 2	Захист ІНДЗ 1, 2
ЕО	ПП:ОВТ	СП	К	ПП:РАТ	ТД

4 семестр

Поточний контроль							Підсумк. контроль
Змістовний модуль 1				Змістовний модуль 2			
Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	ІНДЗ 3	Захист ІНДЗ 3
ЕО	СП	КО	К	К	ПК	ПП: РЗВ	ТД

5 семестр

Поточний контроль				Підсум. контроль
Змістовний модуль 5				
Т 10	Т 11	Т 12	ІНДЗ 4	Захист ІНДЗ 4
ПЗПГ	ПЗТС	АПР	ПП: РВТЗ	ТД

6 семестр

Поточний контроль					Підсумковий контроль
Змістовний модуль 6					
Т 13	Т 14	Т 15	Т 16	ІНДЗ 5	Захист ІНДЗ 5
АМ	АОСР	АРМС	АГВВ	ПП:ПДВВ	ТД

Умовні скорочення

Т 1, Т 2... Т 16 – теми змістовних модулів.

ІНДЗ 1...ІНДЗ 5 – індивідуальні науково-дослідні завдання.

ПП:ОВТ – постановочний план: обґрунтування вибору твору.

ПП:РАТ – постановочний план: режисерський аналіз твору.

ПП:РЗВ – постановочний план: режисерський задум вистави.

ПП:РВТЗ – постановочний план: режисерське втілення творчого задуму.

ПП:ПДВВ – постановочний план: пакет документів до випуску вистави.

ТД – тематична доповідь.

ЕО – експрес-опитування.

КО – контрольне опитування.

СП – співбесіда.

ПК – перевірка конспекту.

ПЗПГ – перевірка завдань постановочної групи.

ПЗТС – перевірка завдань творчого складу.

АПР – апробація партій-ролей.

АМ – аналіз мізансценування.

АОСР – аналіз оркестрово-сценічних репетицій.

АРМС – аналіз роботи над масовими сценами.

АГВВ – аналіз готовності до випуску вистави.

7. Графік консультацій

Викладач	Аспірант	Рік навч.	День	Час	Аудиторія
Даць І.В.	Співаковський О.Ю.	2	п'ятниця	10:00-10:45	71
Даць І.В.	Шевельова О.В.	2	п'ятниця	10:50-11:35	71
Ільченко П.І.	Воробйов С. Д.	2	субота	8:30-9:15	5

8. Методичне забезпечення

8.1. Завдання, плани та методичні вказівки до індивідуальних занять

Тема 1. Актуальність вибору твору в умовах сьогодення. Можливість його реалізації

Завдання: застосування сучасної методології з виявлення актуальності твору, оцінки його художньої якості, окреслення плану реалізації і втілення музичної драматургії.

План:

1. Відповідність актуальності твору реаліям сьогодення.
2. Художні якості твору у контексті сучасних вимог.
3. Можливості реалізації музичної драматургії: творчі, інфраструктурні, матеріальні.

Методичні вказівки

У роботі над темою звернути увагу на проблеми сьогодення, які вимагають особливого сприйняття драматургії глядачем. Відбираючи драматургію високої художньої якості, обов'язково враховувати творчі, фінансові та матеріально-організаційні можливості.

Література: 11, 25, 44, 45.

Тема 2. Музичний аспект режисерського аналізу

Завдання: оперативний аналіз музичної драматургії твору в контексті осмислення мистецького доробку композитора.

План:

1. Творча біографія композитора.
2. Місце твору в мистецькому доробку композитора, його художні якості.

3. Зовнішня композиція твору.

Методичні вказівки

У роботі над темою органічно пов'язати життєвий і творчий шлях композитора з характером і глибиною його музичного твору. Визначити місце і значення драматургії твору в сучасних координатах запитів глядача-слухача. Використовувати новітні напрацювання в контексті зовнішньої побудови композиції твору.

Література: 1, 13, 38, 64.

Тема 3. Драматургічний аспект режисерського аналізу

Завдання: використання сучасних напрацювань ідейно-тематичного аналізу музичної драматургії.

План:

1. Ідейно-тематичний аналіз твору.
2. Дійовий аналіз твору.
3. Архітектоніка твору та її структурні компоненти.

Методичні вказівки

У роботі над темою поглибити розуміння аналізу ідейно-тематичного комплексу драматургії сучасним інструментарієм у даній галузі. Органічно пов'язати ідейно-тематичний аналіз із дійовим аналізом твору. Точно і творчо використовувати архітектоніку твору для поглиблення його режисерського аналізу.

Література: 30, 40, 42, 43, 45.

Тема 4. Спрямованість вистави

Завдання: визначення надзавдання вистави, її режисерського бачення, «зерна», жанру та стилю.

План:

1. Надзавдання майбутньої вистави.
2. Режисерське бачення основних компонентів майбутньої вистави.
3. Вплив режисерського задуму на характер майбутньої інтерпретації.

Методичні вказівки

У роботі над темою зосередити увагу на сучасному погляді в процесі визначення надзавдання вистави. Прослідкувати взаємовплив надзавдання вистави на її режисерські компоненти.

Література: 5, 8, 19, 28.

Тема 5. Система образів

Завдання: надання розгорнутої характеристики персонажів у контексті психологізації образів.

План:

1. Розгорнута характеристика персонажів.
2. Надзавдання, наскрізна дія та «зерно» образу.
3. Ставлення персонажів до конфлікту твору.

Методичні вказівки

У роботі над темою звернути увагу на застосування сучасних наукових досягнень із філософії, соціології, психології, культурології тощо на визначення характерних рис персонажів. З'ясувати вплив означених напрацювань на визначення надзавдання, наскрізну дію та «зерно» образа та сучасну корекцію трактовки конфлікту твору.

Література: 1, 14, 33, 51, 57, 66.

Тема 6. Інтерпретація дії

Завдання: креативний підхід до інтерпретації дії, принципів мізансценування, побудови темпоритму та атмосфери вистави.

План:

1. Ідейно-смісловий акцент подій у виставі.
2. Принципи мізансценування та характеристики основних мізансцен.
3. Режисерські епізоди та їх художньо-образна назва.

Методичні вказівки

У роботі над темою застосовувати креативний підхід до інтерпретації дії майбутньої вистави, органічно поєднуючи її з принципами мізансценування, окресленням ролі та характеристик основних мізансцен. Надавати режисерським епізодам художньо-образних назв.

Література: 12, 25, 28, 31.

Тема 7. Художньо-образне вирішення вистави

Завдання: використання пошуково-дослідних навичок у формуванні художньо-образного вирішення вистави.

План:

1. Художній образ вистави.
2. Принципи художнього вирішення вистави.
3. Прийоми художнього втілення образної структури вистави.

Методичні вказівки

У роботі над темою органічно поєднувати традиційні (декораційно-сценографічне оформлення) та новітні арт-технології, сценічний дизайн у художньо-образному вирішенні вистави. Досягати емоційного впливу на глядача пластично-просторовим вирішенням вистави. Наполягати на розробці світлової, колористичної партитури вистави в контексті обраних мізансцен.

Література: 14, 33, 56, 57, 66.

Тема 8. Музично-шумове вирішення вистави

Завдання: осмислення сучасного бачення принципів створення художньо-музичного та шумового оформлення вистави.

План:

1. Принцип створення музично-шумового оформлення вистави.
2. Тип, характер та смислове навантаження музики.

3. Види механічного відтворення музики та шумів.

Методичні вказівки

У роботі над темою використовувати системний підхід до принципів створення музично-шумового оформлення вистави. Визначати індивідуальність типу, характеру та смислового навантаження музики. Застосовувати сучасні види механічного відтворення музики та шумів.

Література: 38, 46, 47, 66.

Тема 9. Пакет документів для втілення вистави

Завдання: опанування сучасними підходами в процесі підготовки пакету документів для втілення вистави.

План:

1. Створення режисерського екземпляру твору.
2. Ескізи художнього оформлення (макет), костюмів, гриму.
3. Партитура світлового, музично-шумового оформлення вистави.
4. Виписки на костюми, взуття, реквізит, перуки та наліпки.
5. Графік роботи над виставою.

Методичні вказівки

У роботі над темою використовувати сучасні креативні підходи до формування пакету документів для втілення вистави. Визначити вплив дотримання методології формування пакету документів на практичне втілення майбутньої вистави.

Література: 8, 9, 11.

Тема 10. Співпраця режисера з постановочною групою над концептуальним вирішенням вистави

Завдання: осмислення важливості співпраці режисера з постановочною групою над узгодженням концептуального бачення вистави, досягнення єдності всіх компонентів на завершальному етапі.

План:

1. Творчий мистецький проект — завершальний етап підготовки режисера музичного театру за ступенем вищої освіти доктор мистецтва.
2. Вокально-інструментальний компонент.
3. Пластично-просторовий компонент.
4. Пластично-хореографічний компонент.

Методичні вказівки

У роботі над темою звернути увагу на шляхи досягнення консенсусу між членами постановочної групи у забезпеченні художньої цілісності майбутньої музично-театральної вистави.

Література: 31, 52, 53, 54, 57, 63, 64.

Тема 11. Визначення завдань творчому складу в контексті забезпечення художньої цілісності вистави

Завдання: диференціація засобів сценічної виразності у контексті постановки завдань різним підрозділам творчо-виконавського складу.

План:

1. Прослуховування, підбір та призначення постановочною групою виконавців за партіями-ролями, окреслення надзавдань та методології роботи над виставою.
2. Відбір засобів виразності різних видів мистецтв, їх синтез і взаємодія в контексті створення художньо-цілісної вистави.
3. Визначення завдань із відпрацювання художніх і технологічних прийомів вокальних партій із диригентом, створення музично-вокального образу.
4. Постановка завдань із мізансценування, музично-пластичного вирішення партії-ролі, роботи оркестру, хору, балету.

Методичні вказівки

У роботі над темою звернути увагу на особливості визначення засобів сценічної виразності для кожного підрозділу виконавського складу з урахуванням його специфіки, на точність режисерських вказівок при визначенні творчих завдань.

Література: 10, 11, 12, 15, 34, 49.

Тема 12. Розучування вокальних партій. Робота над створенням музично-вокального образу персонажів

Завдання: застосування методології роботи з актором-виконавцем над створенням музично-вокального образу персонажа.

План:

1. Робота режисера та диригента над вибудовою дії персонажів у запропонованих обставинах.
2. Відпрацювання фізичних і психологічних завдань партії-ролі в контексті співанок.
3. Співпраця режисера, диригента, та концертмейстера зі співаками над узгодженістю взаємодії в ансамблі при змінах динаміки, складних вступів, при одночасному спілкуванні з партнером у діалогах і речитативах.
4. Корекція проблемних місць у роботі над створенням образу персонажа.

Методичні вказівки

Створення музично-вокального образу персонажа обов'язково має виходити з режисерського задуму та загального образу вистави. Робота над створенням музично-вокального образу вистави має відбуватися у глибокій співпраці режисера, диригента, концертмейстера та виконавця партії-ролі. Корекція проблемних місць у роботі над створенням образу має бути обов'язковою складовою в означеній діяльності.

Література: 2, 13, 38, 64.

Тема 13. Мізансценування. Рояльні репетиції у вигородах

Завдання: розробка деталізованого мізансценування для усіх виконавців власної вистави.

План:

1. Мізансцени, їх опора на темп, ритм, фактуру музики
2. Взаємодії героїв у контексті вирішення мізансцен
3. Дотримання неперервності дії в мізансценах
4. Координація дії зі співом в мізансценах

Методичні вказівки

У роботі над мізансценами приділити увагу індивідуальним прийомам і засобам поєднання сценічної дії зі співом у контексті дотримання музичної драматургії означених фрагментів твору.

Література: 53, 56, 57, 62, 63.

Тема 14. Узгодження та координація творчих завдань у співпраці режисера з диригентом в процесі оркестрово-сценічних репетицій

Завдання: вдосконалення режисерських навичок у координації дій співака-актора та диригента в контексті оркестрового супроводу партії-ролі.

План:

1. Співвідношення партії співака-актора і партії оркестру в контексті музичної драматургії оперного твору.
2. Специфічні відмінності партій співака-актора і оркестру.
3. Сполучення і взаємодія партій співака-актора і оркестру в контексті координаційних дій диригента.
4. Драматургічна роль оркестрової партії в цілісному сприйнятті музично-вокального образу.

Методичні вказівки

У роботі над темою звернути увагу на особливості драматургічного поєднання оркестрової і вокальної партій в контексті створення музично-вокального образу, його психологічного наповнення емоційною забарвленістю музики.

Література: 6, 31, 34, 35, 36.

Тема 15. Робота режисера над масовими сценами

Завдання: відпрацювання принципів режисерської побудови масових сцен, прийомів взаємодії співака-актора з хором.

План:

1. Роль хору у вирішенні драматургії оперної вистави.
2. Композиційна побудова масових народних сцен.
3. Принципи взаємодії співака-актора з хором і оркестром.
4. Відпрацювання ансамблевої злагодженості співака-актора з хором і оркестром.

Методичні вказівки

У роботі над темою звернути увагу на особливості поєднання оркестрової і вокальної партій у контексті вирішення масових народних сцен у супроводі хору, їх психологічного вирішення в контексті музичної драматургії вистави.

Література: 10, 12, 15, 31.

Тема 16. Підготовка творчого мистецького проєкту до випуску

Завдання: відпрацювання методики підготовки власної вистави до публічної апробації.

План:

1. Поглиблення музично-психологічних характеристик образів.
2. Вдосконалення зовнішньої виразності партії-ролі.
3. Відпрацювання взаємодії з хором, оркестром та мімансом.
4. Відпрацювання чіткості і злагодженості у виконанні мізансцен.
5. Робота з костюмами, аксесуарами, реквізитом. Сценічний грим.
6. Взаємодія постановочної групи, виконавського складу та технічних служб у контексті сценічних і генеральної репетицій.
7. Організаційні заходи з підготовки до публічної апробації проєкту.

Методичні вказівки

У роботі над темою звернути увагу на чітке дотримання послідовності виконання завдань, означених постановочною групою. Особливу увагу звернути на репетиції в костюмах, гримі, зі сценографічним оформленням задля відпрацювання невимушеності і природності перебування персонажа в запропонованих обставинах.

Література: 8, 11, 12.

8.2. Завдання та методичні вказівки до самостійної роботи**Тема 1. Методологічні принципи визначення актуальності драматургічного матеріалу**

Завдання: засвоїти методологічні принципи визначення актуальності драматургії.

Методичні вказівки

У роботі над темою максимально використовувати весь спектр режисерського інструментарію визначення актуальності твору.

Література: 11, 25, 44, 45.

ІНДЗ 1. Постановочний план: обґрунтування вибору твору

Завдання: засвоїти креативні підходи обґрунтування вибору

Методичні вказівки

У роботі над темою максимально врахувати потреби сучасного глядача.

Література: підбирається індивідуально творчим аспірантом відповідно до обраної тематики творчого мистецького проєкту.

Тема 2. Складові постановочного плану вистави

Завдання: засвоїти сучасні наукові напрацювання в питанні складових постановочного плану.

Методичні вказівки

У роботі над темою якомога ретельніше і послідовно відслідкувати та вибудувати цілісність постановочного плану.

Література: 1, 13, 38, 64.

Тема 3. Ідейно-художня наповненість драматургії як фундамент вибору музично-сценічного твору

Завдання: оволодіти механізмом визначення ідейно-тематичного комплексу драматургії.

Методичні вказівки

У роботі над темою широко використовувати сучасні напрацювання в галузі визначення ідейно-тематичного комплексу драматургії.

Література: 30, 40, 42, 43, 45.

ІНДЗ 2. Постановочний план: режисерський аналіз твору

Завдання: пошук креативних форм режисерського аналізу твору.

Методичні вказівки

У роботі над темою максимальне поєднання традиційних та новітніх напрацювань у галузі режисерського аналізу твору.

Література: підбирається індивідуально творчим аспірантом відповідно до обраної тематики творчого мистецького проєкту.

Тема 4. Творчі, інфраструктурні та матеріальні можливості як фактор обрання музичної драматургії

Завдання: досягнути всеохоплюючої організації творчих, інфраструктурних та матеріальних можливостей при обранні музичної драматургії.

Методичні вказівки

У роботі над темою творчо враховувати всі наявні можливості при обранні музично-сценічного твору.

Література: 5, 8, 19, 28.

Тема 5. Особистісний інтелектуальний та емоційний досвід як рушійний фактор обрання драматургії

Завдання: навчитися використовувати особистісний інтелектуальний та емоційний досвід при обранні драматургії.

Методичні вказівки

У роботі над темою якомога ширше використовувати власну емоційну пам'ять, знання та практичні напрацювання при обранні драматургії.

Література: 1, 14, 33, 51, 57, 66.

Тема 6. Світоглядні принципи та філософські погляди композитора як ідейно-тематична направленість майбутнього твору

Завдання: виявити та творчо використати світоглядні принципи та філософські погляди композитора для ідейно-тематичної направленості майбутньої вистави.

Методичні вказівки

У роботі над темою звернути увагу на важливість впливу та потребу використання філософсько-світоглядних принципів композитора.

Література: 12, 25, 28, 31.

Тема 7. Життєвий та творчий шлях композитора-драматурга як емоційний поштовх до визначення проблематики твору

Завдання: простежити та дослідити творчий шлях композитора з точки зору емоційного поштовху виявлення проблематики твору.

Методичні вказівки

У роботі над темою звернути увагу на вироблення практичних навиків поєднання життєвого та творчого шляху композитора-драматурга з визначенням проблематики твору.

Література: 14, 33, 56, 57, 66.

Тема 8. Подієвий аналіз драматургії як режисерське читання твору

Завдання: відслідкувати креативні тенденції при проведенні подієвого аналізу драматургії.

Методичні вказівки

У роботі над темою широко використовувати оновлені технології подієвого аналізу драматургії.

Література: 38, 46, 47, 66.

Тема 9. Режисерська архітектоніка та зовнішня композиція твору і їх взаємний вплив

Завдання: засвоїти сучасний підхід для визначення побудови та взаємопроникнення компонентів режисерської архітектоніки та зовнішньої композиції твору при постановці музичної вистави.

Методичні вказівки

У роботі над темою максимально широко використовувати сучасні напрацювання в даному питанні.

Література: 8, 9, 11.

ІНДЗ 3. Постановочний план: режисерський задум вистави

Завдання: засвоїти складові частини режисерського задуму вистави.

Методичні вказівки

У роботі над темою використати напрацювання попередніх поколінь режисерів-теоретиків.

Література: підбирається індивідуально творчим аспірантом відповідно до обраної тематики творчого мистецького проєкту.

Тема 10. Методологія творення оригінального режисерського задуму

Завдання: органічне природне народження режисерського задуму з режисерського аналізу.

Методичні вказівки

У роботі над темою звернути увагу на створення максимально комфортної творчої атмосфери при творенні режисерському задумі вистави.

Література: 31, 52, 53, 54, 57, 63, 64.

Тема 11. Образне бачення майбутньої вистави як концентрований вираз авторської концепції

Завдання: формування власного бачення художнього образу майбутньої вистави в контексті режисерського задуму.

Методичні вказівки

У роботі над темою звернути увагу на опрацювання сучасних джерел зі сценографічного вирішення вистави, креативно переосмислюючи інформацію в контексті концептуального режисерського задуму.

Література: 10, 11, 12, 15, 34, 49.

Тема 12. Жанрова та стилістична направленість майбутньої вистави як основа самобутності та оригінальності майбутньої вистави

Завдання: визначити та з'ясувати жанр та стилістику майбутньої вистави для побудови самобутності та оригінальності режисерського задуму майбутньої вистави.

Методичні вказівки

У роботі над темою максимально глибоко і точно визначити основні складові жанрового і стилістичного наповнення драматургії.

Література: 2, 13, 38, 64.

ІНДЗ 4. Постановочний план: режисерське втілення творчого задуму

Завдання: формування професійних компетентностей у реалізації режисерського задуму творчого мистецького проєкту.

Методичні вказівки

У роботі над темою звернути увагу на мистецькі досягнення знакових постатей музичного театру, обираючи відповідні власній концепції підходи, прийоми та засоби сценічної виразності.

Література: підбирається індивідуально творчим аспірантом відповідно до обраної тематики творчого мистецького проєкту.

Тема 13. Розробка мізансцен у контексті просторового вирішення вистави

Завдання: пошук режисерських прийомів збереження неперервності ліній дії персонажів у мізансценах в умовах сценічно-просторового вирішення вистави.

Методичні вказівки

Звернути увагу на відповідність сценографічного оформлення вистави характеру вирішення мізансцен у контексті музичної драматургії твору.

Література: 53, 56, 57, 62, 63.

Тема 14. Визначення музично-драматургічних можливостей оркестру відповідно до режисерської концепції вистави

Завдання: органічна взаємодія режисера, диригента, оркестру та співака-актора у розкритті музичної драматургії твору.

Методичні вказівки

Звернути увагу на досягнення найвищої виразності у розкритті режисерської концепції вистави шляхом органічної співпраці режисера та диригента засобами виразності співака-актора та музично-драматургічними можливостями оркестру.

Література: 6, 31, 34, 35, 36.

Тема 15. Визначення принципів режисерської побудови масових сцен у власній виставі

Завдання: вдосконалення індивідуальної режисерської майстерності у побудові масових сцен у виборі доцільних засобів органічної взаємодії співака-актора з хором

Методичні вказівки

Звернути увагу на особливості вирішення масових сцен за участю солістів, хору, балету, мімансу, їх психологічного наповнення в контексті музичної драматургії твору.

Література: 10, 12, 15, 31.

Тема 16. Підбір та визначення змісту, форми та дизайну рекламної продукції

Завдання: робота над визначенням змісту і форми рекламної продукції до власної вистави, створення її дизайну

Методичні вказівки

Звернути увагу на відповідність змісту, форми та дизайну рекламної продукції власної вистави жанровій стилістиці твору, характеру її режисерського втілення.

Література: 8, 11, 12.

ІНДЗ 5. Пакет документів до випуску вистави

Завдання: формування змісту та алгоритму підготовки пакету документів до власної вистави, оформлення їх відповідно до професійних вимог

Методичні вказівки

Звернути увагу на:

- відмінності оформлення творчої та фінансово-економічної складових пакету документів до власної вистави;
- суворе дотримання особливостей їх підготовки згідно з відповідними вимогами.

Література: підбирається індивідуально творчим аспірантом відповідно до обраної тематики творчого мистецького проєкту.

8.3. Питання для самоперевірки

3 семестр

1. Які фактори зумовлюють вибір музичної драматургії?
2. Значення та роль актуальності теми у режисера-аспіранта музичної режисури.
3. Співвідношення режисерського бачення, устремління та можливості реалізації при обранні музичної драматургії.
4. Яка питома вага творчої якості трупи при обранні музично-драматургічного матеріалу.
5. Роль відповідності художніх якостей і творчих можливостей при визначенні нової музичної драматургії.
6. Фінансові можливості, матеріальна складова творчого колективу — важливі чинники майбутнього вибору.
7. Консолідація режисерського задуму з тематикою твору при обранні музично-сценічного матеріалу.
8. Методологічна основа розробки та інтерпретації актуальності майбутньої вистави.
9. Суспільна потреба, глядацький запит та промоушен як фактор при обранні майбутнього сценічного твору.
10. Перспектива творчого росту та вдосконалення режисерсько-акторської професійної майстерності – провідний фактор обрання драматургії.
11. Використання інструментарію модернових технологій при виборі музично-сценічного матеріалу.

4 семестр

1. Визначення терміну “режисерський аналіз” та його роль у творенні музичного-сценічного продукту.
2. Роль творчої біографії композитора (музичного драматурга) у режисерському аналізі драматургії.
3. Музична партитура як основа режисерського аналізу твору.
4. Музична партитура як темброва характеристика персонажів.

5. Методологія дослідження відображеного в драматургії життя через музичну партитуру.
6. Місце даної музичної драматургії в творчості композитора.
7. Специфічні особливості творчості композитора.
8. Методологія дослідження проблематики творів композитора.
9. Проблематика ідейно-тематичного аналізу партитури.
10. Тема як дослідження відтворення та прогнозування розвитку проблемного або кола проблемних явищ.
11. Ідея як інтелектуально-емоційний висновок динаміки розвитку проблеми.
12. Проблема як життєве протиріччя, що вимагає вирішення та зумовлене конфліктом музичної драматургії.

5 семестр

1. Методологія виявлення, вивчення та дослідження конфлікту на основі музичної партитури.
2. Наскрізна та контрнаскрізна дія як складові розвитку конфлікту в музичній драматургії.
3. Дослідження розстановки сил за конфліктом музично-сценічного твору.
4. Визначення жанру та характеру музично-драматургічного твору.
5. Стильові особливості музичної драматургії.
6. Аналіз розвитку драматургії за подіями.
7. Режисерські принципи дослідження архітектоніки музичної драматургії.
8. Виявлення вихідної події як бази зародження конфлікту.
9. Експозиція як запропоновані обставини розвитку майбутнього конфлікту.
10. Зав'язка архітектоніки як відправна точка зав'язки конфлікту драматургії.

6 семестр

1. Розвиток дії як основні етапи розвитку конфлікту музичної драматургії.
2. Кульмінація як пікова точка розвитку конфлікту.
3. Розв'язка як вінець розвитку конфлікту.
4. Вплив літературно-сценічної історії твору на варіативність пошуку образно-візуального рішення майбутньої вистави.
5. Задум вистави як емоційно-організаційний план майбутнього сценічного проекту.
6. Надзавдання як прагнення та устремління дійових осіб драматургії.
7. Роль наскрізної дії у визначенні та побудові надзавданні майбутньої вистави.
8. Взаємозв'язок зерна образу з майбутнім художньо-сценічним образом персонажу.
9. Складові чинники образу персонажу.
10. Креативні види мізансценування сучасної вистави.
11. Режисерські епізоди та режисерські події. Їх взаємозв'язок і взаємовплив.
12. Складові загальносценічного образу вистави.

13. Значення атмосфери в створенні загальносценічного образу сучасної вистави.
14. Ансамблевість вистави як заключний етап роботи над музично-сценічним твором.
15. Розробка та підготовка документації - паспорт майбутньої музичної вистави.

8.4. Тематика та методичні вказівки до підготовки творчого мистецького проєкту

Тематика

Обирається відповідно до актуальності проблематики в сучасних умовах, художніх якостей твору, його відповідності інтересам та потребам глядача доби інформаційного суспільства, із врахуванням особистих побажань і переконань творчого аспіранта.

Методичні вказівки

Музично-театральна вистава є втіленням першої – практичної складової творчого мистецького проєкту, невід’ємної від другої – теоретичної, яка презентує його наукове обґрунтування, розроблене в рамках дисципліни «Підготовка науково-дослідного проєкту».

Перша – практична складова творчого мистецького проєкту повинна презентувати оригінальну режисерську версію музично-театральної вистави, інтегруючи традиційні та інноваційні досягнення світового та вітчизняного музичного театру. Вона передбачає творче переосмислення здобувачем новаторських пошуків і експериментів сучасників з формулюванням власного креативного бачення практичної складової мистецького проєкту, визначенням особистих характерних ознак.

Музично-театральна вистава повинна у сучасній художній формі, зрозумілій і цікавій глядачеві доби інформаційних технологій, піднімати та розкривати актуальні проблеми сьогодення. Спираючись на психологію сприйняття сучасним глядачем творів мистецтва, режисер-постановник повинен задіяти широкий спектр традиційних та інноваційних засобів сценічної виразності задля поглибленого розкриття драматургії твору, емоційного впливу на глядача з метою виховання у нього кращих ціннісних орієнтирів, естетичних смаків і уподобань.

Успішна реалізація творчого мистецького проєкту досягається шляхом плідної співпраці режисера з постановочною групою, виконавським складом та технічними службами. Ефективна, оптимальна організація постановочно-репетиційного процесу, мотивація його учасників на успіх спільної справи, органічна взаємодія всіх структурних підрозділів під час підготовки вистави сприятимуть забезпеченню її художньої цілісності, гармонізації драматургічної і видовищної складових, підвищеному інтересу до проєкту з боку глядацької аудиторії.

8.5. Тематика та методичні вказівки до підготовки постановочного плану творчого мистецького проєкту

Тематика

Обирається відповідно до актуальності проблематики в сучасних умовах, художніх якостей твору, його відповідності інтересам та потребам глядача доби інформаційного суспільства, із врахуванням особистих побажань і переконань творчого аспіранта.

Методичні вказівки

Музично-театральна вистава реалізується на основі постановочного плану, розробленого у рамках індивідуальних науково-дослідних завдань дисципліни «Підготовка творчого мистецького проєкту», яка забезпечує виконання його першої – практичної складової.

Структура постановочного плану відповідає структурі наукового обґрунтування творчого мистецького проєкту, розробленому в рамках дисципліни «Підготовка науково-дослідного проєкту», яка забезпечує виконання його другої – теоретичної складової.

Усі структурні компоненти постановочного плану синхронізуються з відповідними компонентами наукового обґрунтування творчого мистецького проєкту:

- преамбула постановочного плану – Обґрунтування вибору твору відповідає Вступу наукового обґрунтування;
- Частина 1 постановочного плану – Режисерський аналіз твору відповідає Розділу 1 з його аналітичним контентом;
- Частина 2 – Режисерський задум проєкту відповідає Розділу 2 з його дослідницьким концептом;
- Частина 3 – Режисерське втілення проєкту відповідає Розділу 3 з його експериментальним моделюванням;
- підсумкова частина постановочного плану відповідає Висновкам та перспективам дослідницької складової.

Нижче наведений основний контент структурних компонентів постановочного плану.

У преамбулі – Обґрунтуванні вибору твору на підставі наукової складової проєкту – Вступу:

- з'ясовується актуальність обраної тематики на тлі соціокультурних викликів сьогодення, її відповідність потребам та інтересам сучасного глядача;
- окреслюються художні якості твору, особливості його музики і лібрето, їх привабливість та перспективи інтерпретації в умовах інформаційного суспільства;
- об'єктивно оцінюються творчі, технічні та матеріальні можливості реалізації проєкту.

У Частині 1 – Режисерському аналізу твору на підставі проведеного у Розділі 1 музикознавчого та театрознавчого аналізу:

- з'ясовано місце твору в мистецькому доробку композитора, його художні якості;
- проведено аналіз музичної драматургії твору з визначенням музичних характеристик персонажів та подій, що відбуваються у ньому;
- здійснено ідейно-тематичний, дієвий аналіз твору з характеристикою їх складових;
- визначено архітектоніку твору, її структурні компоненти.

У Частині 2 – Режисерському задумі проєкту на підставі проведеного у Розділі 2 його експериментального моделювання визначаються:

- спрямованість вистави, співставлення композиторського і режисерського бачення вирішення твору;
- система образів із розгорнутою характеристикою персонажів, їх ставленням до конфлікту;
- інтерпретація дії з окресленням ідейно-сміслових акцентів та принципів мізансценування;
- художньо-образне вирішення вистави як візуальне втілення надзавдання, характеристика його складових;
- принципи створення музичного оформлення вистави, його смислове навантаження;
- пакет документів для втілення вистави.

У Частині 3 – Режисерському втіленні проєкту на підставі проведеного у Розділі 3 мистецтвознавчого аналізу творчого доробку провідних постатей музичного театру розглядаються:

- особливості співпраці режисера з постановочною групою над концептуальним вирішенням вистави в контексті взаємоузгодження вокально-інструментального, пластично-просторового, пластично-хореографічного компонентів видовища;
- завдання творчому складу в контексті забезпечення художньої цілісності вистави;
- робота над створенням вокально-сценічних образів персонажів;
- розробка деталізованого мізансценування для усіх виконавців музично-театральної вистави;
- узгодження та координація творчих завдань у співпраці режисера з диригентом під час рояльних та оркестрових репетицій;
- особливості побудови масових мізансцен, специфіка роботи режисера з хором;
- технологія підготовки творчого мистецького проєкту до випуску.

У завершальній частині постановочного плану відповідно до Висновків наукового обґрунтування творчого мистецького проєкту підводяться підсумки його реалізації та визначаються перспективи його подальшого сценічного життя.

Синхронізація і гармонізація структурних компонентів постановочного плану музично-театральної вистави та наукового обґрунтування творчого

мистецького проєкту сприяє його повноцінному втіленню, успішній апробації на глядача та захисті на засіданні спеціалізованої ради.

8.6. Вимоги до захисту практичної складової творчого мистецького проєкту. Критерії оцінювання професійних компетентностей і програмних результатів навчання творчих аспірантів

Атестація здобувачів ступеня вищої освіти «Доктор мистецтва» здійснюється у формі публічного захисту творчого мистецького проєкту з поєднанням теоретичної – дослідницької (наукове обґрунтування) та практичної (музично-театральна вистава) складових.

Теоретична – дослідницька складова проєкту (наукове обґрунтування) готується в рамках дисципліни «Підготовка науково-дослідного проєкту». За формою індивідуальних науково-дослідних завдань: Вступом, трьома Розділами та Висновками вона синхронізується з розробкою складових постановочного плану: Обґрунтуванням вибору твору, Режисерським аналізом твору, Режисерським задумом проєкту, Режисерським втіленням проєкту, які розробляються в рамках практичної частини проєкту.

Практична – творча мистецька складова творчого мистецького проєкту презентує оригінальну режисерську версію музично-театральної вистави в контексті сучасної театральної естетики на основі актуальної проблематики сьогодення та інтегрує новітні досягнення світового і вітчизняного музичного театру.

Творча мистецька складова повинна відповідати вимогам академічної доброчесності, не допускати плагіату і запозичень, креативно переосмислюючи новації сучасників, виявляти власне нестандартне вирішення актуальної теми.

Вимоги до захисту практичної складової творчого мистецького проєкту та критерії його оцінювання повинні відповідати Порядку здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та Змінам до даного Порядку.

Творча мистецька складова творчого мистецького проєкту повинна бути публічно представлена та зафіксована на електронних носіях у формі відео-, аудіо-, фотозапису.

Апробація мистецької складової творчого мистецького проєкту здійснюється шляхом проведення здобувачем майстер-класів, лекцій-концертів, участі його в концертах, конкурсах, виставках, виставах, фестивалях, показах, мистецьких програмах тощо (не менше одного заходу на рік навчання).

Апробація мистецької і наукової складових є обов'язковою умовою допуску до захисту творчого мистецького проєкту.

8.7. Політика курсу

Творчий аспірант повинен системно накопичувати навчальний матеріал, сумлінно й відповідально ставитися до аудиторних та позааудиторних занять, не допускаючи несвоєчасного виконання контрольних завдань, пропусків

занять з неповажних причин, сприяти створенню робочої атмосфери в колективі тощо. Пропущенні з поважних причин заняття повинні бути відпрацьовані у вигляді письмових контрольних та практичних завдань, зміст, наповнення і форма яких відповідають вимогам, заявленим у П.2: знання, вміння, професійні компетентності, програмний результат навчання та П.3: інформаційний обсяг навчальної дисципліни. У разі неповного відпрацювання пропущених занять аспірант може бути недопущеним до захисту творчого мистецького проєкту, його публічної презентації спеціалізованій раді та глядачеві.

8.8. Методичні рекомендації щодо змішаної форми навчання

Навчальна дисципліна «Підготовка творчого мистецького проєкту» передбачає необхідність проведення аудиторних індивідуальних (практичних) занять при втіленні режисерського бачення вистави. Але як виняток, в умовах загальнодержавного карантину можливе використання дистанційних форм навчання з деяких тем дисципліни.

Карантинні обмеження призвели до необхідності запровадження дистанційного навчання із широкомасштабним застосуванням онлайн-технологій та змішаного (аудиторного та дистанційного) навчання з поєднанням безпосередньої та опосередкованої форми взаємодії аспірантів і викладачів.

Теоретичні дисципліни можуть викладатися при необхідності у формі дистанційного навчання (онлайн-лекції, вебіари, прес-конференції тощо), використовуючи Zoom/Skype/Messenger/Meet, домашні завдання можуть надсилатися у Viber та Telegram.

Дисципліна «Підготовка творчого мистецького проєкту» передбачає застосування опанованого навчального матеріалу у суто прикладній – музично-театральній сфері, що потребує необхідності безпосереднього спілкування творчого аспіранта з творчим керівником.

Враховуючи дані обставини, переважною повинна залишатися форма аудиторних занять із можливістю організації постановочно-репетиційного процесу із втілення оригінальної версії музично-театральної вистави, що є першою – практичною складовою творчого мистецького проєкту.

Але локдаун та інші карантинні обмеження спонукають викладача шукати оптимальні варіанти змішаного навчання. Так більш теоретична частина, пов'язана з ознайомленням, опрацюванням і систематизацією літературних джерел, виконанням письмових завдань, може проводитися при необхідності у формі дистанційного навчання.

Щодо викладання тем, пов'язаних із постановочно-репетиційним процесом, їх доречно організувати в аудиторній формі з безпосереднім спілкуванням викладача з аспірантом, аспіранта з постановочною групою, виконавським складом та технічними службами задля забезпечення художньої цілісності музично-театральної вистави.

Пошук оптимізації дистанційної та аудиторної форм занять при змішаному навчанні дозволить забезпечити якісну та ефективну підготовку фахівця музично-театральної сфери зі спрямуванням її на режисерсько-творчу, науково-педагогічну, пошуково-дослідницьку діяльність.

9. Рекомендована література

Базова

1. Акулов Е.А. Оперная музыка и сценическое действие. Москва; Екатеринбург: Кабинетный ученый, 2016. 388с.
2. Александрова Е.И. Режиссер работает с хором. XX век. Москва : Культурная революция, 2013. 200с.
3. Арановский М. Музыкальный текст: структура и свойства. Москва: Композитор, 1999. 342с.
4. Веселовська Г.І. Сучасне театральне мистецтво. Київ: НАККіМ, 2014. 143с.
5. Вислова А.В. Русский театр на сломе эпох. Рубеж XX – XXI веков. Москва: Университетская книга, 2009. 272с. :ил.
6. Гамалей Ю.В. Оперный и балетный спектакль: Связь музыки с постановкой. Санкт-Петербург : Композитор * Санкт-Петербург, 2014. 172с.
7. Искусство режиссуры. XX век/ сост. С.К. Никулин, Л.А. Пачхадзе. Москва: Артист. Режиссер. Театр, 2008. 768с.
8. Кнебель М.О. Школа режиссуры Немировича-Данченко. Москва : РАТИ-ГИТИС, 2015. 221с.
9. Колодуб О. Творчі принципи організації оперної вистави /Олександр Колодуб . Життя, творчість, спогади / авт. -упоряд. І. Колодуб. Київ: Музична Україна, 2006. С. 104 – 112.
10. Корнієнко Н. Лесь Курбас: репетиція майбутнього. Київ: Либідь 2007. 328с.
11. Кристи Г. Работа Станиславского в оперном театре. Москва: Искусство, 1952. 281с.
12. Курбас Л. Філософія театру / упоряд. М. Лабінський. Київ: Основи, 2001. 917с.
13. Летичевська О.М. Хорове виконавство в оперній виставі: творчість Л.М. Венедиктова: моногр. Київ, 2018. 230с. :іл.
14. Литвин Б. Мастерство режиссера: поиск образности. Психологические предпосылки и реализация. Пермь, 2000. 204с.
15. Михайлова Н.М. Творчість і співтворчість у комунікативній системі режисер – хормейстер – актор // Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2010. №2 (7). С. 91-95.
16. Михайлова Н.М. Трансформація ролівої функції хору у музичній виставі (на прикладі театральної практики останньої третини XX-початку XXI століть) : автореф. дис... канд. мистецтвознавства.

- 17.00.03 – музичне мистецтво / Харківський нац. ун-т мистецтв ім. І.П. Котляревського. Харків, 201. 12с.
17. Москаленко В.Г. Лекции по музыкальной интерпретации: учеб. пособие. Киев, 2012. 272с.:ил.
 18. Назайкинский Е.В. Стиль и жанр в музыке. Москва: Владос, 2003. 248с.: нот.
 19. Налётова И.Н. Опера как целое: системный подход. Кн. 1. Методология: моногр. Санкт-Петербург, Изд-во РГПУ им. А.И. Герцена, 2013. 185с.
 20. Нестьева М.І. Режисер і композитор – однодумці чи супротивники? // Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2012. №3 (16). С. 11 – 16.
 21. Новые формы музыкального театра // Антология музыкального театра московских композиторов (вторая половина XX века) Москва: Композитор, 2006. Вып. 2. С. 151 – 262.
 22. Новые формы современного музыкального театра // Антология музыкального театра московских композиторов (вторая половина XX века) Москва: Композитор, 2003. Вып. 1. С. 281 – 348.
 23. Парин А.В. Европейский оперный дневник. Москва: Аграф, 2007. 448с.
 24. Покровский Б. Введение в оперную режиссуру. Москва: РАТИ-ГИТИС, 2009. 88с.
 25. Покровский Б. Об оперной режиссуре. Москва: ВТО, 1972.
 26. Покровский Б. Путешествие в страну ОПЕРА. Москва: Современник, 2000. 238с.
 27. Покровский Б. Размышления об опере. Москва: Сов. композитор, 1979. 279с.
 28. Покровский Б. Ступени профессии. Москва: ВТО, 1984. 344с.
 29. Покровский Б. Что, для чего и как? Москва: Слово / Slovo, 2002. 312с: 400 ил.
 30. Приходовская Е.А. Оперная драматургия. Санкт-Петербург: Лань; Планета музыки, 2015. 88с.:ил.
 31. Ротбаум Л.Д. Опера и ее сценическое воплощение. Записки режиссера. Москва: Сов. композитор, 1980. 262с.
 32. Сабина М.Д. Взаимодействие музыкального и драматического театров в XX веке: моногр. Москва: Композитор, 2003. 327с.
 33. Санникова Л.И. Художественный образ в сценографии. 2-е изд., испр. и доп. Санкт-Петербург: Лань; Планета музыки, 2016. 144с.: ил.
 34. Станиславский – реформатор оперного искусства: материалы и документы / сост. Г. Кристи, О. Соболевская; Ю. Калашников. Москва: Музыка, 1983. 384 с.
 35. Станішевський Ю. Національний академічний театр опери та балету України імені Тараса Шевченка: Історія і сучасність: моногр. Київ: Музична Україна, 2002. 736с.:іл.
 36. Станішевський Ю.О. Національна опера України. 2001-2011: моногр. Київ: Музична Україна, 2012. 304с.

37. Станішевський Ю.О. Режисура в сучасному українському музичному театрі: моногр. Київ: Наукова думка, 1982. 278с.
38. Степурко В.І. Аналіз музичних творів: навч. посібник. Київ: НАКККІМ, 2020. 140с.
39. Черкашина-Губаренко М. Оперний театр у мінливому часопросторі: моногр. Харків, Акта, 2015. 380с.
40. Черкашина-Губаренко М.Р. Структурний аналіз оперного твору (стаття перша)// Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2009. №2 (3). С. 58- 78.
41. Черкашина-Губаренко М.Р. Структурний аналіз оперного твору (стаття друга)// Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2009. №4 (5). С. 142- 153.
42. Ярустовский Б.М. Очерки по драматургии оперы XX века. В 2-х кн. Кн. 1. Москва: Музыка, 1971. 357с.
43. Ярустовский Б.М. Очерки по драматургии оперы XX века. В 2-х кн. Кн. 2. Москва: Музыка, 1978. 261с.:ил.

Допоміжна

44. Актуальні проблеми музичного театру в контексті соціокультурних викликів сучасності: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 2-3 березня 2020р./Нац. муз. акад. України ім. П.І. Чайковського; ред.-упоряд. О. В. Касьянова. Київ, 2020. 256 с.
45. Баева А.А. Оперная драматургия конца XX века/ Баева А.А, Русская опера второй половины XX века. Москва: РАТИ-ГИТИС, 2012. С.107-132.
46. Безклубенко С. Мистецтво: терміни та поняття: енциклопед. вид. у 2т. Т.1 (А-Л). Київ: Ін-т культурології АМУ, 2008. 240с.: іл.
47. Безклубенко С. Мистецтво: терміни та поняття: енциклопед. вид. у 2т. Т.2 (М-Я). Київ: Ін-т культурології АМУ, 2008. 256с.: іл.
48. Бояджиев Г. От Софокла до Брехта за сорок театральних вечеров. Москва: РАТИ-ГИТИС, 2009. 420с.
49. Вильсон Г. Психология артистической деятельности: Таланты и поклонники / пер.с англ. А.И. Блейз. Москва: Когито-Центр, 2001. 384с.
50. Гозенпуд А. Оперный словарь. 2-е изд. перераб. и доп. Санкт-Петербург; Композитор * Санкт-Петербург, 2004. 632. :ил.
51. Гончаренко С.С. О поэтике оперы. Новосибирск : Новосибирск. гос. консерватория (академия) имени М.И. Глинки, 2010. 260с.:цв.вкл.
52. Касьянова О.В. Особливості інтерпретації танцю в сучасній оперній виставі // Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського : наук. журнал. Київ, 2011. № 2 (11). С. 118-122.
53. Кох И.Э. Основы сценического движения. Санкт-Петербург: Лань; Планета музыки, 2013. 512с. :ил.
54. Кузнецов М. Мысль и слово в творчестве оперного актера. Москва: Музыка, 2004. 320с.

55. Ливнев Д.Г. Сценическое перевоплощение (создание актерского образа). Москва: РАТИ-ГИТИС, 2012. 262с.
56. Мерлин Б. Актерское мастерство. Теория и практика /пер. с англ. Харьков: Гуманитарный центр, 2017. 256с.
57. Немеровский А.Б. Пластическая выразительность актера. Москва: РАТИ-ГИТИС, 2010. 256с.
58. Опера. 123 либретто / авт.-сост. Е.А. Смирнова. Санкт-Петербург: Композитор * Санкт-Петербург, 2008. 288с.: [40] л. портр.
59. Оперные либретто. Краткое изложение содержания опер. Москва: Музыка, 2010. 376с.
60. Паві П. Словник театру / наук. ред. О. Клековкін. Львів, 2006.
61. Павлюк Г.Ф. Оперы классического наследия. Ростов на Дону: Феникс, 2002. 320с.
62. Рутберг И.Г. Движение и образ. Москва: Сов. Россия, 1981. 160с.
63. Тышлер Д.А., Мовшович А.Д. Сценическое фехтование. Техника ведения боев, пластика движений и батальная режиссура. Москва: Академический Проект; Культура, 2011. 239с.: цв. ил.
64. Хазанов А.Б. Заметки оперного хормейстера/ ред. - сост. Н.П. Королева, Н.Г. Шантырь, Москва: Московская консерватория, 2015. 148с. : нот., ил.
65. Цодоков Е. Опера. Энциклопедический словарь. Москва: Композитор, 1999. 592с.
66. Юдова-Романова К.В. Технічні засоби оформлення сценічного простору. Київ: КНУКіМ, 2017. 314с.: іл.

10. Інформаційні ресурси

Офіційні документи

1. Про вищу освіту: Закон України №1556-18 – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Про освіту: Закон України №2145-19 – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Порядок здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні: Постанова Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2018 р. №865 – <https://законодавство.com/download/postanova-vid-jovtnya-2018-865-pro-2018-67669.html>.
4. Зміни, що вносяться до Порядку здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 лютого 2020 р. №89 – <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-poryadku-zdobuttya-osvitno-tvorchogo-stupenya-doktora-mistectva-ta-navchannya-v-asistenturi-stazhuvanni-89120219>.

5. Концепція діяльності Національної музичної академії імені П.І. Чайковського. №33-а-2018. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Kontseptsiya-diyalnosti-NMAU-imeni-P.I.CHajkovskogo> .

6. Положення про організацію освітнього процесу у Національній музичній академії імені П.І. Чайковського. №214-А – 2019. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu-u-Natsionalnij-muzichnij-akademiyi-Ukrayini-imeni-P.I.CHajkovskogo.pdf>.

7. Статут Національної музичної академії імені П.І. Чайковського. №1779-2020. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/statut-nmau.pdf>.

8. Стратегія. Національна музична академія імені П.І. Чайковського. №120-А – 2020. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Strategiya-NMAU.pdf>

Інформаційні ресурси з історії опери, театрального виконавства, новини сучасного театрального світу

1. <https://moderato.in.ua/>
2. <https://www.operabase.com/en>
3. <http://www.operanews.com/>

Відео, аудіо, ілюстративні матеріали, електронні бібліографічні ресурси

4. <http://intoclassics.net/>

Публікації сучасних українських музикознавців, театрознавців, критиків та ін.

5. <http://mi-re.do.am/index/0-2>